

Budgetanalyser om strukturelle greb for tilpasning af service mv.

25/7982 Åben Sag

Sagsgang

AU

Sagsfremstilling

Med denne sag får fagudvalget mulighed for at indstille forslag til budgetanalyser, der skal udarbejdes forud for budgetforhandlingerne for 2027. Fagudvalgenes indstillinger forelægges til endelig behandling i Kommunalstyrelsen.

Budgetanalyserne skal tage udgangspunkt i strukturelle greb med et økonomisk fordelagtigt sigte. Det kan enten være forslag, der bidrager til en reduktion af driftsudgifterne på serviceområderne, eller initiativer, der understøtter vækst og øgede indtægter for Norddjurs Kommune.

De analyser, som Kommunalbestyrelsen prioriterer og udvælger, vil blive igangsat i foråret 2026 og skal ligge klar til budgetforhandlingerne for 2027. Der vil være en foranalyse/vurdering inden opstart af budgetanalyseemnerne for at vurdere, hvad der giver mest effekt, så ressourcerne anvendes mest optimalt.

Tidligere har fagudvalgene haft mulighed for selvstændigt at beslutte budgetanalyser på eget område i januar. I henhold til budgetaftalen for 2026 vil udvælgelsen af analyserne ske i Kommunalbestyrelsen i december 2025.

Af budgetaftale 2026-2029 fremgår følgende:

”Budgetanalyser rustes til at træffe kloge langsigtede beslutninger, herunder nedregulering af servicemål som følge af faldende befolkning.

Forligspartierne ønsker at give Norddjurs de bedste forudsætninger for at udvikle styrkepositioner og tilpasse kommunens organisation og service, så den skaber størst værdi for borgere, erhvervsliv og foreningsliv.

Derfor bestiller forligspartierne med denne aftale en række budgetanalyser, der skal tydeliggøre de nærmeste trædesten til at øge væksten i kommunen, såvel som budgetanalyser der kortlægger de

strukturelle greb og tilvejebringer anbefalinger til tilpasninger, så kommunens service er tilpasset til befolkningsudvikling og aldersfordelingen i Norddjurs, og vores udgiftsniveauer passer med vores sammenligningskommuner. Det er dermed en forudsætning at serviceudgifterne nedjusteres i overslagsårene i overensstemmelse med et befolkningstilpasset servicemål. De vedtagne økonomiske målsætninger skal tilpasses i overensstemmelse hermed. Budgetanalyser skal være med til at fremme et organisatorisk fokus og sigte samt et princip om intelligente investeringer, som kan bidrage til at forbedre kommunens økonomi på udgiftssiden og/eller indtægtssiden.

Derfor har forligspartierne aftalt, at fagudvalgene i 2026 skal gennemføre budgetanalyser relevante for eget område som grundlag til at foretage strukturelle greb, der nedjusterer driftsudgifter til service, samt tiltag, der øger vækst og indtægter. Fælles for analyserne er, at de skal forholde sig til evt. påvirkninger af bosætning og udvikling. Udvalgene indstiller forslag til budgetanalyser til Kommunalbestyrelsen ultimo 2025, således de igangsættes i foråret 2026, og kan ligge klar til budgetforhandlingerne for 2027. Udvalgene henter viden, erfaringer og inspiration fra andre kommuner, KL og andre videninstitutioner på de forskellige fagområder

Der er budgetteret med balance i økonomien i 2026 og enighed om principperne for tilpasninger af økonomien over de kommende budgetår, hvor Norddjurs Kommune går andre tider i møde som følge af nedgang i forventede indtægter fra staten. Det samlede bloktilskud til kommunerne under ét falder grundet større indtægter fra selskabs- og indkomstskatter særligt i en række af landets store vækstkommuner. Forligspartier ønsker at arbejde aktivt med fx anlægsinvesteringer for at kunne sænke de fremtidige driftsudgifter, så Norddjurs er rustet til de fremtidige økonomiske rammevilkår, og kommer på niveau med sammenlignelige kommuner. Dette arbejde blev allerede sat i gang sidste år med borgerkonferencerne om fremtidens velfærd, og råderumsprojekter. Der er behov for yderligere tilpasning i de kommende år både på den mellemlange og lange bane.”

Forvaltningen bemærker, at der kan være behov for at udarbejde en tidsplan, som afgrænser perioden for, hvornår der arbejdes med de enkelte analyser. Dette skal sikre en hensigtsmæssig fordeling af arbejds- og ressourcepresset i organisationen, idet det ofte er de samme nøglemedarbejdere både i økonomifunktionen og på tværs af forvaltningsområderne, der inddrages i udarbejdelsen af analyserne.

På Arbejdsmarkedsudvalgets område (kommende Social- og Beskæftigelsesudvalg) er der følgende forslag til budgetanalyse, som med strukturelle greb tilvejebringer anbefalinger til tilpasninger, så kommunens service er tilpasset befolkningsudvikling og aldersfordelingen i Norddjurs, og udgiftsniveauerne passer med sammenligningskommunerne.

Der er ingen forslag fra budgetaftalen, men følgende forslag ud over budgetaftalen:

- Fokus på førtidspension – også med fokus på faktorer før den unge fylder 18 år.
Sammenhæng mellem fagområder i forhold til unge - forebygge førtidspension (sammenhæng til kommende Børne-, Familie- og Skoleudvalg).

Til orientering indstiller velfærdsdirektøren følgende forslag til Voksen- og Plejeudvalget: Analyse af bostøtteområdet (§82 og §85). Hvis budgetanalysen prioriteres, vil resultatet blive behandlet af det kommende Social- og Beskæftigelsesudvalg.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Budgetanalyserne er et led i den økonomiske politik for Norddjurs Kommune, og budgetanalyserne anvendes som udgangspunkt til brug for budgetprocessen.

Økonomiske konsekvenser

Ingen økonomiske konsekvenser.

Lovgrundlag

Der er ikke lovkrav om at udarbejde analyser til budgettet. De forskellige krav til budgettets udformning er beskrevet i bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

Indstilling

Fællesforvaltningsdirektøren indstiller, at ovenstående forslag til budgetanalyse på Arbejdsmarkedsudvalgets område (kommende Social- og Beskæftigelsesudvalg) indstilles til endelig prioritering i Kommunalbestyrelsen.

Beslutning i Arbejdsmarkedsudvalget den 27-11-2025

Godkendt.

Arbejdsmarkedsudvalget ønsker, at det i analysen undersøges, hvordan en tidlig indsats kan nedbringe antallet af unge, der får behov for en førtidspension.

Bilag: